

Makkai Ádám
Kegyelem

– rekvíem egy maroknyi bolondért –

Ifj. Endrey Árpád, „Muki”, általános iskolai tanuló emlékének

SZEMÉLYEK:

HERNYÓTALPAS
A HANG
ELSŐ HALOTT
MÁSODIK HALOTT
DAVAJGITÁR
A FIÚ
A LEÁNY
ÚTSZÉLI FA

HERNYÓTALPAS

csusszanjanak és nyikorogjanak
és szusszanjanak és csikorogjanak
és csakazértis mennydörögjenek
a dicsőséges nagy

elefánt tetűk

a ropogó köhögő bedúlt
házak megett
lángoljanak fel a betűk

a bennégettekben
aszalódjanak rögökké a
lázongó nedűk

akik itt azt hitték szabadok lesznek
aszalódjanak szénkavicsokká
ereikben az akaratos nedvek
zabálják meg pórusaikat
a börtönpenész meg a rozsda meg a redvek
itt mi vagyunk

itt csak mi vagyunk
 ittcsakmivagyunkmertcsakmilehetünk
 a csusszanvanyikorgó és szusszanócsikorgó
 utolsó ítélet
 a rögeszméitektől
 örökre felszabadító
 dicsőséges baráti

elefánt tetvek

A HANG

Fájdalomtól lomtárvá üresedett,
 hangmúzeumivá porosodott
 meddőn kongó jajjal tudatlak szerettem,
 hogy a kegyelem elfogyott.
 Zátony előtt hőköl-vergődik a vízben
 a második Tízezer Éves Terv –
 hangyaraj iszkol: a teknő alján évezredes a repedés
 s én a maradék kegyelemből is kifogyva,
 téptetten gunnyasztok a trónszerű sziklaszirten,
 míg lábaim alatt csonttépő sós-zöld cápahalállal
 zeng a Vízöntő.

ELSŐ HALOTT

Pedig egy kicsit már látlak –
 nem tudtam, hogy gyűrűző narancssárga körökből
 van a te széked
 és hogy dűnnyögni is tudsz,
 amikor szomorú vagy. Harminchat
 sípja van a te dűnnyögésednek
 és mindegyik szólam egy-egy
 ismeretlen világnyelv.
 Miért sikoltoz mindegyik apró láng a közelemben,
 hogy „...irgalom...!” meg „...kegyelem...!!!”...?
 narancs színű köreidből
 csak lassúdan gomolyognak a nyelvek
 s a nagyobb körök körülfolják
 és elnyelik a kisebb köröket –
 egymást faló narancslángú körök
 szűnhetetlen csatája vagy, egyszerre
 vég nélkül táguló
 és önégetőn összeszűkülő...

ha küzd

és az ember életéből

ha küzd

senki úgy nem tudott bezúgni
de api kérem becsületszavamra fogadom hogy

ha küzd

kijavítom a jegyeimet

ellenséggel

de api soha

egyetlen szavamat sem hitte még házitanítót is
fogadott mellém akinek megengedte hogy elverje a lábam
ha nem figyelek

ellenséggel

ellenséggel

ellenséggel

te Muki

ebből kéthavi zsebpénzvonás lesz a mozinak Sashegynek
befellegzett

balsors

jaj most oda kéne nagyon

bújni anyuhoz

akit régen tép

jaj fázom rémesen és nem tudok

innen elszabadulni ez rosszabb api

hozz reá

hozz reá

szobafogságánál is jaj miért fogtok olyan rettenetesen
eresszettek el nem látjátok

még mindig azt hiszitek hogy mindenhez túl

kicsi vagyok...?!

DAVAJGITÁR

hetvenkettő

hetvenkettő

koppan körkörös

pléphpofa-bendő

részfog acsarog

hetvenkettő

hetvenkettő

— — — — —

— —

fennakadnak a szemek

mészgödör ásít

kikötözött gyerekek

(lesz okulás itt!)

mészköfehér minden arc

halántékon égnek

— — — — —
— —

hetvenkettőt mennydörög

szégyene az égnek

hetvenkettő

hetvenkettő

fennakadó szemekről

leesik a kendő

A FIÚ

Búcsúzni jöttem, nézd, nincs más megoldás.

Fű itt már nem nő. Másnak sem, nekem sem.

– Mert nem bírnád az utat...

– Kuss!

– Nem értesz?!

Miért estél *pont* most teherbe? – Állati.

Még jó, hogy van küret. Nem, ne vádaskodj,

behoztalak a hátamon. A ruszkik

háromszor igazoltattak az úton.

A műtét alatt bőgtem a folyosón,

izzadtam, haraptam a kezemet

és arra gondoltam, ha fiú lenne

kire hasonlítana, rád, vagy rám?

Ne bőgj, az Isten áldja meg a fejed...!

Hát megöltük – és kész.

Nem ez az első.

Veszélytelen, tiszta, ingyen csinálják.

Még azt is mondhatnám, mázlija volt.

Így nem kell neki melósnak születni

és főleg *itt*.

Szülessen jobb helyen

...legközelebb.

– Na, Isten áldjon, én leléptem.

Igen, a Keletiről, reggel hatkor.

ELSŐ HALOTT

Nem értem, nem értem hiába,

végképp nem értem

a trösztöket,

a konzorciumokat,

a magyarokat,

a Bolsevik Pártot

és a Kegyelmet.

Csak az egymásba oldvadó

narancsszínű lángok muzsikáját értem:
ez az otthonom, idetartozom
ősidőktől fogva.

PÁR HUNYORGATÓ, szűkös, különös napra
simogató vizenyős testek
meleg szorítása fogott körül
és kopoltyúm kezdett lenni,
mint az őshalaknak, és nedveket
szívtam magamba lassú,
hatalmas dagadozással.
Hirtelen nagy hideg acélszekercék
hasítottak le a meleg Óceán testéről
és én szállni kezdtem vissza a fénybe
az egymásba olvadó narancsszínű lángok
örök forgásába ahol most
közrefognak a többi sistergő lángok
különös értelmetlen szavakat sisteregnek
„kegyelemért” pörölve sikoltozva köpködve forgolóznak, de én
nem értem, nem, végképp nem értem a szavakat
a trösztöket,
konzorcimokat,
a kereszténységet,
a magyarokat,
a Bolsevik Pártot,
de legfőképpen nem értem a Kegyelmet.

A LEÁNY

Hát itt hagyott.

Itt hagy mindenki lassan.
Egy ember anyja kezdtem volna lenni,
de ijesztett a szörnyű felelősség,
azt hittem, odavész a szabadságom,
ha lebilincsel gond, kín, csecsemő.
Pedig *épp most* nem lett volna szabad!
Az utcán egyre többen a halottak
és én e számot megszorítottam.
Szabad vagyok... s a lelkem belepusztul...

Csak őt ne engedtem volna...!

A gyilkos
két szép szemét. Isten, de kikaparnám!
Jaj, felkelek és kimászom a kórház
kapuján éjjel – „hatkor”. „Keleti” –
ha vércsatakosan rogyok is össze
Csornán vagy Győrött – vigyen el magával

nyugatra örök emlékeztetőül:
mi mindig mindent épp így elcsináltunk!

MÁSODIK HALOTT

félíg még ott fekszem most is a jobb oldalamon
 a Rókusban
 köszönöm szépen kedves nővér hogy át tetszett fordítani
 most már nem is vagyok olyan kicsi
 már egyre nagyobb leszek

víg esztendő

víg esztendő

viiiiigesztendőviiigesztendőviiigesztendőööööt

én egyre nagyobb leszek most már

a kezem is akkora

a markomba három tank is belefér
 házmester Feri meglóbálta a benzines palackot
 és a fekete T34-esen végigsikoltott a láng
 kipattant a tető és a kitámolygó tatárfejeket
 belevalóan learatta a golyózápor a háztetőről
 soha mi még

jaj, soha mi még

ilyen igaziból nem játszottunk

pedig mi vagyunk a Körtéri Srácok
 Házmester Feri a legidősebb neki már bajusza is van
 rajtam mindeni csak nevetett hogy tizenkettő vagyok
 de most hirtelen az se számít már hogy mindig
 én voltam a

megbüüüüüüüühőöööde már

legkisebb

e nééép

a golyó

e nép

e néééééép

a bal lapockámon talált

a múltat

és én egyre nagyobb leszek

a múúúúúltat

a kórház is messze

lent van

a múúúúúltat

és akkora mint egy gyufásdoboz

a múúúú-

tat

s s s s s

jö...

ÚTSZÉLI FA

Ezt láttuk mind, sebzett útszéli fák:
 a megittasodott hancúrozásban
 új tudományotok, a *meghalástan*
 kevély kivételét úgy méri ránk
 élőkre, hogy a szenvedélyes játék
 (játék-tudatra robbanó palack,
 melyben tízmillió szellem a rab)
 felhördülő történelemnek lássék.

Ágaimon új holtak lelkei lobognak
 cókókjukkal ügető boldogtalanoknak –
 fának jó sírva hajbókolnia.

ha árka szélin egy kivérző ország
 futói már a végső titkot osztják:
 tett + ismeret = *thanatológia*.

A HANG:

– Szeretteim...

Végképp nem értitek? ...

Magatoknak kell végre megbocsátani!

Los Angeles, 1966

Gratulálunk Makkai Ádámnak, aki ebben az évben a Kossuth-nagydíj után a Magyar Szent István-rend kitüntetését is megkapta. Gratulálunk kissé megkésvé, de így időzítve az 1966-ban írt megrázó versciklusának most kompozícióközponttá emelt magyarországi bemutatóihoz. *Requiem 1956 halott fiataljaiért – a ma élőknek* – hangzik a címe az Erdélyi György előadásában és rendezésében színpadra állított összeállításnak.